

Komentari na Nacrt Uredbe o načinu izračuna i visinama sastavnica za izračun posebnog poreza na kavu i bezalkoholna pića

---

Zagreb, veljača 2020.

American Chamber of Commerce in Croatia *Američka gospodarska komora u Hrvatskoj*

Sadržaj

Uvod	3
Implikacije na industriju i gospodarstvo.....	4
Preporuke i zaključak	6

Uvod

U prvoj polovici 2019. godine najavljena je mogućnost uvođenja oporezivanja bezalkoholnih pića na temelju udjela šećera kao mjera usmjerena poboljšanju javnog zdravlja. U argumentaciji Ministarstva financija navodi se kako su države članice EU, navodeći Ujedinjenu Kraljevinu, Irsku i Portugal uvele sustav oporezivanja bezalkoholnih pića na temelju udjela šećera. Također, slična porezna rješenja od ranije su na snazi u Francuskoj, Finskoj, Belgiji i Mađarskoj. Predlagatelj u Hrvatskoj također očekuje smanjenje udjela šećera u bezalkoholnim pićima i smanjenje potrošnje bezalkoholnih pića te posljedično smanjenje pretilosti i bolesti povezanih s prekomjernim unosom šećera. U slučaju energetske pića ona će se oporezivati prema udjelu taurina ili metil-ksantina.

Savjetovanje sa zainteresiranom javnošću o nacrtu Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića objavljeno je 17. rujna 2019. godine. Iz izvješća o javnom savjetovanju od 31. listopada 2019. godine vidljivo je da su komentari industrije, udruga i fizičkih osoba u najvećem dijelu odbijeni. Velika većina komentara na nacrt Prijedloga Zakona nije prihvaćena.

Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića stupio je na snagu 1. siječnja 2020. Zakonom se predviđa nova metodologija obračuna oporezivanja koja će biti definirana Uredbom koja treba stupiti na snagu od 1. ožujka 2020.

Implikacije na industriju i gospodarstvo

Unatoč činjenici da je zaštita zdravlja građana prioritet predstavnika industrije i AmCham-a, nije moguće procijeniti učinke koje će novi Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića imati na poboljšanje javnog zdravlja, odnosno smanjenje opće razine pretilosti populacije.

Američka gospodarska komora u Hrvatskoj smatra da oporezivanje jedne vrste proizvoda koja sadrži šećere s ciljem smanjenja konzumacije šećera opće populacije neće polučiti učinkovite rezultate. AmCham smatra kako je nužan sveobuhvatan pristup u cilju kvalitetnog rješavanja određenog pitanja. Izdvajanje i oporezivanje jedne industrije kao rješenje za mnogo kompleksniju problematiku od nacionalnog značaja, ne može polučiti kvalitetne rezultate.

Istovremeno, predložene zakonske izmjene mogu uzrokovati niz negativnih učinaka za industriju bezalkoholnih pića uključujući:

- selektivno izdvajanje pojedinih proizvoda kao uzroka nacionalnog javnozdravstvenog pitanja,
- izdvajanje pojedinih sastojaka radi oporezivanja (metil-ksantina i taurina) čiju procjenu sigurnosti je provela Europska agencija za sigurnost hrane te odobrila njihovu uporabu,
- prekomjerno oporezivanje jer se uz uvođenje progresivne stope, fiksni iznos oporezivanja nije ukinuo,
- stvaranje ilegalnih tržišta i prekogranična potrošnja,
- smanjenje broja radnih mjesta,
- kreiranje tržišne nesigurnosti za industriju bezalkoholnih pića jer bi javno savjetovanje trebalo završiti jedan dan prije primjene Uredbe uz neizvjesnost rezultata javnog savjetovanja, i
- navedene okolnosti porezne neizvjesnosti ogledaju se negativno na cjelokupno hrvatsko gospodarstvo.

U smislu prekogranične potrošnje i ilegalne trgovine, Hrvatska se smatra izrazito izloženom državom. Dodatno oporezivanje bezalkoholnih pića doprinijet će

prvenstveno većoj prekograničnoj potrošnji čime se neće ostvariti fiskalni i zdravstveni učinci predložene mjere. Danska je primjer države u kojoj je prekogranična potrošnja bezalkoholnih pića iznosila više od trećine ukupne domaće potrošnje, što je rezultiralo potpunim povlačenjem poreza na bezalkoholna pića 2014. godine.

Izmjene zakonodavstva po pitanju bezalkoholnih pića s dodatnim šećerom uzrokovat će poskupljenje takvih proizvoda, smanjenje potražnje što umanjuje mogućnost investiranja te se može negativno odraziti na broj zaposlenih u industriji proizvodnje i distribucije bezalkoholnih pića. Puni utjecaj oporezivanja bit će poznat tek nakon donošenja Uredbe Vlade, što dodatno doprinosi neizvjesnosti i planovima poslovanja za tekuću godinu i nadolazeće razdoblje.

Što se tiče energetske pića, ona će se oporezivati radi udjela metil-ksantina ili taurina. S obzirom da većina energetske pića dolazi iz uvoza, a u Hrvatskoj proizvodnja gotovo da i ne postoji, ovim porezom primarno bi se oporezivali uvozni proizvodi. Uobičajeno, energetska pića sadrže mješavinu kofeina, taurina, vitamina i drugih sigurnih i odobrenih funkcionalnih sastojaka što je potvrđeno i od strane Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA). Nadalje, EFSA je više puta potvrdila da ne postoji nikakva štetnost u sastojcima energetske pića, bilo pojedinačno ili u kombinaciji. Navedeno doprinosi argumentaciji da se radi o nedovoljno utemeljenom porezu ukoliko se želi spriječiti pretilost i poboljšati javno zdravlje.

Predloženom metodologijom oporezivanja koja predviđa fiksnu stopu predmet oporezivanja će biti i proizvodi bez šećera koji imaju malu ili nemaju kalorijske vrijednosti što je u suprotnosti sa svrhom predloženog zakona.

Vremensko razdoblje od službenog zakonodavnog prijedloga do same izmjene Zakona bilo je izuzetno kratko. Sam Zakon stupio je na snagu 1. siječnja 2020. Prateća Uredba planirano stupa na snagu 1. ožujka 2020, a Vlada je prvi službeni nacrt objavila 15. veljače 2020. Riječ je o izrazito kratkim rokovima s obzirom na utjecaj koji će izmjene imati na potrošače, proizvođače, distributere, maloprodajne trgovine i porezne vlasti. S obzirom da su Zakonom propisane izmjene koje će imati

značajan utjecaj na sveobuhvatno poslovanje industrije, cjelokupni proces komuniciranja industrije s državnim institucijama trebao je biti duži.

Ovaj način donošenja i komuniciranja značajnih zakonodavnih izmjena predstavnicima industrije bezalkoholnih pića dovodi u pitanje mogućnost planiranja i predviđanja poslovanja za tekuću godinu. Cjelokupna situacija ima negativan učinak na opće poslovno okruženje, budući da narušava princip poslovne predvidivosti.

Preporuke i zaključak

Američka gospodarska komora u Hrvatskoj (AmCham) svojim prijedlozima konstruktivno je sudjelovala u prethodna četiri kruga poreznih izmjena te i ovom prilikom pozdravlja nastojanja Vlade u smanjenju poreznog rasterećenja i pojednostavljivanja poslovanja u pogledu poreznog administriranja kao i porezne predvidivosti.

AmCham podržava nastojanja Vlade Republike Hrvatske za unaprijeđenije zdravlja hrvatskih građana te poziva na definiranje sveobuhvatnog rješenja borbe protiv pretilosti.

Porez usmjeren na određenu industriju, a da u javnozdravstvenom i poreznom smislu ne nudi cjelovito rješenje problema, treba revidirati te stoga AmCham predlaže:

1. Budući da se uvodi varijabilni model oporezivanja, potrebno je **ukinuti bazično fiksno opterećenje**. Ovakav model, kombinacije fiksnog i varijabilnog opterećenja, u suprotnosti je s deklariranim ciljevima zakona i povećava kompleksnost primjene.
2. Nužno je voditi računa o **pravovremenoj prilagodbi** poslovnih subjekata na koje utječe promjena zakonodavstva, posebice ako se radi o izmjenama koje uključuju veće financijsko opterećenje. Poslovnim subjektima potrebno je omogućiti dostatno vrijeme za uvođenje promjena u svoje poslovne planove i budžete. AmCham predlaže odgodu stupanja na snagu Uredbe od **1. siječnja 2021.** kako bi se osigurala **predvidivost poslovnog okruženja**.

3. Za unaprjeđenje zdravlja opće populacije potreban je **sveobuhvatan pristup**. Izdvajanje šećera te unutar njega specifične grupe proizvoda (bezalkoholnih pića koja sadrže šećer), parcijalno je rješenje i neće doprinijeti rješavanju složenog javno zdravstvenog problema. Oporezivanje metil-ksantina i taurina obuhvaćeni su istom argumentacijom, a bez utemeljenja u ocjeni štetnosti nadležnih europskih tijela poput Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA). Stoga AmCham predlaže, **ukidanje svakog oprezivanja** bezalkoholnih pića koja sadrže **metil-ksantin ili taurin** obzirom da ne postoje dokazi njihove štetnosti niti njihovo oporezivanje doprinosi ostvarenju ciljeva zakona.
4. Predstavnici industrije bezalkoholnih pića žele proaktivno doprinostiti unaprjeđenju zdravlja u Hrvatskoj. **Partnerstvo industrije s nadležnim institucijama** u javnozdravstvenim kampanjama može biti primjer dobre prakse odgovornog ponašanja u ostvarivanju zajedničkih ciljeva.

AmCham smatra kako je potrebno nastaviti komunikaciju između institucija i tržišnih predstavnika koja bi uključivala Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo financija, predstavnike proizvođača i distributera bezalkoholnih pića te udruženja koja zastupaju interese poslovne zajednice kao i javnog zdravstva kako bi se na postupan i sustavan način pristupilo rješenjima koja će za rezultat imati bolje zdravlje građana, posebice mladih a na način da ne uzrokuje tržišni poremećaj.

Istraživanje McKinsey Global Institut-a zaključilo je kako su porezi jedna od najmanje učinkovitih intervencija. Prema istraživanju, planirane i ciljane mjere poput smanjenja udjela šećera u proizvodima, uvođenje manjih pakiranja i edukacija građana daju najučinkovitije rezultate u borbi protiv pretilosti.

Usmjerenost javnih vlasti na aktivnosti vezane uz zdravlje stanovništva (javnozdravstvene kampanje te izmjene poreznih zakona i propisa) je očekivano. AmCham smatra da je u ostvarivanju tih ciljeva potrebno partnerstvo s poslovnom zajednicom i ostalim dionicima. Za produktivnu suradnju industrije i nadležnih institucija na njihovom ostvarenju i osiguranju potrebnih financijskih sredstava nužno je dugoročno planiranje aktivnosti i troškova te AmCham poziva na **definiranje višegodišnjih planova vezanih uz zakonodavne izmjene**.

Za dodatne informacije molimo kontaktirajte:
Američka gospodarska komora u Hrvatskoj
Andrea Doko Jelušić,
Izvršna direktorica
T: 01 4836 777
E: andrea.doko@amcham.hr